

ที่ บร ๐๐๑๙(อกส.จ.)/ว ๑๗๖๙

ถึง อำเภอทุกอำเภอ

พร้อมหนังสือฉบับนี้ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยสำนักงานเลขาธิการคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนพัฒนา
บทบาทสตรีระดับจังหวัด จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ส่งบทความกฎหมายนารู้ เรื่อง “ลายมือชื่อนั้น สำคัญไฉน” และ เรื่อง
“มารู้จัก การรับสภาพหนี้กันเถอะ” เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้อง
ได้ศึกษาเป็นความรู้และถือเป็นข้อปฏิบัติในการดำเนินงานต่อไป และสามารถดาวน์โหลดบทความ ได้ที่เว็บไซต์
www.womenfund.in.th หัวข้อ “สื่อเผยแพร่” ปรากฏรายละเอียดตามเอกสารแนบ

โทร. ๐ ๔๔๖๖ ๖๙๐๑

(นางสาวสุภาภรณ์ กุยรัมย์ ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ โทร ๐๘ ๑๗๙๐ ๖๔๕๕)

เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้
ภายในปี ๒๕๖๕

Change for Good

มารู้จัก “การรับสภาพหนี้” กันเถอะ

เรื่องการกู้ยืมเงินนั้นกลายเป็นภารกิจที่อยู่คู่กับงานพัฒนาชุมชนของเราอย่างแนบแน่นไปเสียแล้ว ซึ่งวัตถุประสงค์และเหตุผลของการกู้ยืมเงินของลูกหนี้แต่ละรายก็ย่อมมีเหตุผลและความจำเป็นแตกต่างกันออกไป และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนก็มักประสบกับปัญหาหนึ่งที่อยู่คู่กับการกู้ยืมเงิน นั่นก็คือ ลูกหนี้ชำระหนี้เงินกู้ยืมไม่ค่อยจะตรงตามที่ได้ตกลงกันไว้ สร้างความตื่นเต้นและลึนระทึกให้แก่ฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ไม่น้อย และบ่อยครั้งที่ทั้งฝ่ายผู้กู้และผู้ให้กู้ต่างก็ไม่ต้องการให้เรื่องราวต้องใหญ่โตจนถึงขั้นขึ้นโรงขึ้นศาล กลายเป็นคดีความระหว่างกัน ทำให้ต่างฝ่ายต่างก็เสียหาย เสียเวลา และไม่คุ้มค่า คู่กรณีจึงอาจทำเป็น “หนังสือรับสภาพหนี้” ระหว่างกันขึ้นก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการให้โอกาสแก่ลูกหนี้ที่ไม่มีเจตนาปฏิเสธการชำระหนี้ และผลของการรับสภาพหนี้ถ้าทำอย่างถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมายแล้วมีผลทำให้ “อายุความสะดุดหยุดลง” หมายความว่า อายุความที่ผ่านมานั้นหยุดลงแต่เพียงเท่านั้น แล้วเริ่มนับอายุความกันใหม่นั่นเอง

บางท่านคงมีคำถามแล้วว่า การรับสภาพหนี้สามารถทำได้กี่วิธี ซึ่งในเรื่องนี้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๑๔ (๑) ได้กำหนดไว้ว่าการรับสภาพหนี้สามารถทำได้ ๕ วิธี ได้แก่ ๑. ลูกหนี้ทำเป็นหนังสือรับสภาพหนี้ ๒. ลูกหนี้ชำระหนี้ให้บางส่วน ๓. ลูกหนี้ชำระดอกเบี้ย ๔. ลูกหนี้ให้ประกัน ๕. ลูกหนี้กระทำการใด ๆ อันปราศจากข้อสงสัยแสดงให้เห็นเป็นปริยายว่า ยอมรับสภาพหนี้ หนังสือรับสภาพหนี้ไม่จำเป็นจะต้องลงลายมือชื่อของเจ้าหนี้ หรือพยานก็ได้ กฎหมายกำหนดเพียงจะต้องลงลายมือชื่อของลูกหนี้เป็นสำคัญเท่านั้น เพราะถือเป็นการแสดงเจตนาฝ่ายเดียวของลูกหนี้ แต่อย่างไรก็ดี การรับสภาพหนี้ควรทำเป็นหนังสือ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเพื่อเป็นหลักฐานในการบังคับคดีได้ตามกฎหมายต่อไป เมื่อการกระทำเช่นว่ามานี้ของลูกหนี้ไม่ว่าจะเข้ากรณีใดกรณีหนึ่งจะมีผลให้อายุความสะดุดหยุดลงและเริ่มนับอายุความขึ้นใหม่ตั้งแต่วันรับสภาพหนี้ให้มีผลตามสัญญาเดิมคือ ๕ ปี หรือ ๑๐ ปี

แล้วการรับสภาพหนี้ควรทำในเวลาใด ก็ต้องตอบว่า เวลาใดก็ได้นับแต่ลูกหนี้มีเจตนาชำระหนี้ด้วยความสมัครใจของคู่กรณี แต่หัวใจสำคัญของเรื่องนี้ ได้แก่ “การรับสภาพหนี้ต้องกระทำก่อนคดีขาดอายุความ” ซึ่งในเรื่องนี้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๑๒๐/๒๕๔๕ ได้พิพากษาไว้ว่า “การรับสภาพหนี้ด้วยการชำระหนี้บางส่วนที่จะทำให้อายุความสะดุดหยุดลงจะต้องกระทำก่อนที่หนี้จะขาดอายุความ ดังนั้น การชำระหนี้ของจำเลยภายหลังที่สิทธิเรียกร้องของโจทก์ขาดอายุความแล้ว จึงไม่ใช่การรับสภาพหนี้ ไม่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลง”

เพราะฉะนั้น ความสำคัญในการทำหนังสือรับสภาพหนี้ต้องทำก่อนที่คดีจะขาดอายุความ จึงขอฝากชาวพัฒนาชุมชนทุกท่านโปรดใช้ความรอบคอบและใช้ความระมัดระวังโดยเฉพาะการป้องกันมิให้หนี้ค้างชำระขาดอายุความ เพื่อรักษาสิทธิประโยชน์ของทางราชการและป้องกันความเสียหายซึ่งหากเกิดขึ้นแล้วเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องอาจต้องถูกดำเนินการทางวินัยและความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ได้ แล้วสำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จะนำความรู้ดี ๆ ที่เป็นประโยชน์มานำเสนออีกครั้งในฉบับหน้า

นางสาวพิชญ์ลดา ขวัญดี นิตกร

เรียบเรียง

นายธีระพล คู่คิด ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย

ตรวจทาน

ลายมือชื่อนั้น สำคัญไฉน

ในการทำนิติกรรมสัญญาของบุคคลต่าง ๆ ไม่ว่าในฐานะใดก็ตามที่ต้องการให้เกิดผลตามกฎหมายย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้นการกระทำในส่วนที่เป็นสาระสำคัญซึ่งก็คือ “การลงลายมือชื่อ” ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการลงลายมือชื่อนั้น มีเจตนารมณ์เพื่อเป็นการยืนยันความมีตัวตนของเจ้าของลายมือชื่อ อาจอยู่ในฐานะของคู่สัญญาหรือฐานะอื่น ๆ ก็ได้ แต่หัวใจสำคัญของการลงลายมือชื่อนั้นอยู่ที่ผู้ทำเอกสารจะต้องลงลายมือชื่อของตนเอง จะลงลายมือชื่อของผู้อื่นไม่ได้โดยเด็ดขาด มิฉะนั้นจะมีผลเท่ากับเป็นการปลอมเอกสาร ซึ่งเป็นความผิดอาญาอันมีอาญาความได้ พร้อมทั้งนิติกรรมสัญญาที่ได้ทำไว้แก่กันนั้นตกเป็นโมฆะ ไม่สามารถใช้อย่างบังคับได้ แต่ก็มีประเด็นที่น่าสงสัยต่อมาเช่นกันอีกว่า ถ้าการลงลายมือชื่อของผู้อื่นโดยที่เจ้าของลายมือชื่อยินยอมนั้นสามารถกระทำได้หรือไม่ และผลทางกฎหมายจะเป็นอย่างไร ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๒๐/๒๕๑๗ พิพากษาไว้ว่า “ลายมือชื่อนั้นไม่มีกฎหมายให้เซ็นแทนกันได้ แม้จะมอบอำนาจก็เซ็นแทนไม่ได้ จำเลยเซ็นชื่อสามีจำเลยลงในสัญญามัดจำซื้อขายที่ดินจึงเป็นการลงลายมือชื่อปลอม” และยังมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๗๒/๒๕๕๗ พิพากษาไว้ว่า “การที่นางสาวสวย ลงลายมือชื่อของนางสาวสุข ไม่มีกฎหมายให้อำนาจลงลายมือชื่อแทนกันได้ แม้นางสาวสุขจะอนุญาตหรือให้ความยินยอม และเจ้าหน้าที่ผู้จัดทำบันทึกแนะนำให้นางสาวสวยลงลายมือชื่อของนางสาวสุขก็ตาม ก็ลงลายมือชื่อแทนกันไม่ได้ การที่นางสาวสวยลงลายมือชื่อนางสาวสุขในเอกสาร จึงเป็นการลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร”

ที่นี้มีประเด็นที่ชวนให้ขบคิดต่อไปอีกว่า ถ้าเกิดไปลงชื่ออื่น เช่น ลงชื่อเล่นของผู้ทำสัญญา จะถือว่าเป็นการลงลายมือชื่อตามกฎหมายหรือไม่ ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๑๔๘/๒๕๓๐ พิพากษาไว้สรุปสาระสำคัญได้ว่า “จำเลยทั้งสองเป็นสามีภรรยาเขียนจดหมายถึงโจทก์ ข้อความในจดหมายดังกล่าวฟังได้ว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันกู้ยืมเงินโจทก์ โดยจำเลยทั้งสองเขียนชื่อเล่นของจำเลยทั้งสองไว้ในตอนท้ายจดหมายด้วยตัวอักษรหวัดแกมบรรจง ถือว่าเป็นการลงลายมือชื่อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว”

ก็ขอฝากข้อสังเกตหรือข้อควรระวังจากตัวอย่างคำพิพากษาที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ให้กับพี่น้องเราชาวพัฒนาชุมชนทุกท่านไม่ว่าจะรับผิดชอบงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีหรือไม่ ได้โปรดใช้ความระมัดระวังและแนะนำเป็นความรู้ให้กับสมาชิกลูกหนี้กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีและประชาชนทั่วไป เพื่อเป็นการรักษาสิทธิประโยชน์ของตนและมิให้เกิดการทำนิติกรรมสัญญาต้องตกเป็นโมฆะ แล้วสำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีจะนำความรู้ดี ๆ ที่เป็นประโยชน์มานำเสนออีกครั้งในฉบับหน้า

นางสาวกิตติมา ชินาลัย นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

ผู้เรียบเรียง

นายธีระพล คู่คิด ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย

ผู้ตรวจทาน